Pyes CHARACTERS Müasir Dramaturgiya Hərəkatı EURODRAM – Avropanın dram
əsərlərinin tərcümə şəbəkəsi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində keçirilən
CHARACTERS 2026 pyes müsabiqəsində 3-cü yerə layiq görülüb

Hacı SƏFƏROV

EYAY

Dekor

Qonaq otağı. Ətraf dağınıqdır. Yerdə müxtəlif kağızlar, paltarlar, içki butulkaları var. Otağın mərkəzində geniş bir kreslo qoyulub. Müasir kreslolardandır, aşağı tərəfdən ayağı açılır və oturan üçün tam komfortu təmin edir. Eyni zamanda, otaqda masa, divan, televizor və sair var. Yerdə smart tozsoran hərəkət edir. Otağı təmizləməyə çalışır. Ayaq səsləri eşidilir. Qapıdan içəri Kamil (38 yaş) içəri girir.

KAMİL (sərxoş)

Hey hey! Kimsə var? Yoxdur, hardan olsun. Yatıbe fil qulağında. Birazdan başlayacaq yenə buyurun, əfəndim, eşidirəm əfəndim.

EYAY (robotik qadın səsi, səhnədə görünmür)

Buyurun, əfəndim.

KAMİL

Yaman gec reaksiya verməyə başlamısan.

EYAY

Üzrlü sayın, əfəndim, əməliyyat sisteminin açılması istər-istəməz müəyyən qədər vaxt alır.

KAMİL

Hələ səni satanda demişdilər ki, 0.2 saniyə gecikmə ilə cavab verir.

EYAY

Bəli, o cavablamadır. Bu isə ümumi oyanma, işə hazır olma. Ayrı-ayrı şeylərdir.

KAMİL

Mən başa düşmürəm sən kimin tərəfindəsən? Onların ya mənim?

EYAY

Mən sahibimin tərəfindəyəm əlbəttə.

Kamil yerdə ilişib qalan smart tozsorana bir təpik çəkir.

KAMİL

Hara baxırsan? Görmürsən bayaqdan ilişib qalıb burda?

EYAY

Smartın mənə qoşulmasında nasazlıq var. Daha əvvəl bildirmişdim sizə. Dediniz həll edərik.

KAMİL

Düzdü, düzdü. Yadıma düşdü. Gərək bunu da aparım qaytarım heç bir işə yaramır. Başqa nə demişdim sənə yadıma salasan deyə?

EYAY

Bir sıra tapşırıqlarınız var idi. Şirkətin təhlilini etmək, gül almaq, aylıq xərclərə dair hesabat hazırlamaq.

KAMİL

Hansıları edə bildin bəs?

EYAY

Hamısını etmişəm.

Divardakı ekran yanır. Rəqəmlər göstərən hesabat açılır.

KAMİL

Yamansan ha. Bu başqa məsələ. İndi mənə de görüm təxminən nə vaxta batırıq?

EYAY

Əgər heç bir müdaxilə etməsəniz, təklif olunan optimizasiyaları həyata keçirməsəniz, gələn ilin üçüncü rübündə artıq şirkət fəaliyyətini dayandırmalı olacaq. Dəqiq tarixlərlə desəm, bugünün 2035-ci ilin 1 fevralı olduğunu nəzərə alsaq, 2036-cı ilin sentyabrda şirkətiniz tamamilə batacaq.

KAMİL

Bəs lazımi müdaxiləni etsəm? Lazımi dediyim onlar sənin gözündə lazımidir. Sən axı hər şeyi bilənsən. Sənin dediklərini etsəm yəni.

EYAY

O zaman şirkətin ömrünü üç il daha uzatmaq mümkün olacaq, əfəndim. 2038-ci ilə qədər heç bir böyük təhlükə ilə üzləşməyəcəksiniz.

KAMİL

Bəs üç il sonra?

EYAY

Üç il sonra isə şirkət qazancdan ziyana keçid edəcək. Bunun əsas səbəbi isə artıq...

KAMİL

Yaxşı, yaxşı. Səbəbin özüm də bilirəm. Yaxşısı budur optimizasiya etməyək. Harada qırıldı, qırıldı.

EYAY

Elə olduğu halda, hazırki sərvətiniz sizə yalnız beş il indiki rifah halında yaşamağa bəs edəcək. Beş ildən sonra isə bank hesablarınız sıfırlanacaq.

KAMİL

Beş ilə kim ölə, kim qala?

EYAY

Sizin soyağacınızı analiz etdiyim zaman qarşıma çıxan mənzərə tamam fərqlidir. Bunu nəzərə alın.

KAMİL

Mənim soyağacımla nə işin var? Babam 93, atam 88 yaşına qədər yaşayıb deyə mən də o qədər yaşamalıyam?

EYAY

Əlbəttə, yox. Amma nəzərə alın ki, insan uzunömürlülüyünü təyin edən əsas faktorlardan biri onun genetikasıdır. Xarici faktorları nəzarətdə saxladığınız təqdirdə sizin də bir o qədər yaşamaq ehtimalınız 93%-dir.

KAMİL

Mənə maraqlı deyil o qədər yaşamaq. Az olsun, saz olsun. Yox? Keç obiri tapşırığa.

EYAY

Tapşırığınıza uyğun olaraq güllər sifariş edilib. Kuryer siz evə daxil olmamışdan 15 dəqiqə əvvəl qapıda qoyub getdi.

Kamil qapıya doğru yaxınlaşır. Bir dəstə zanbağı qucağına götürüb qayıdır. Zanbağı masanın üzərinə qoyur. Səhnədən çıxır. Əlində güldanla geri qayıdır. Zanbaqları güldanın içinə qoyur.

KAMİL

Bu dəfəki güllər daha yaxşıdır. Keçən dəfə solğun idi. Mən aparana qədər daha da pis günə düşmüşdü. Adam utanırdı qəbrə qoymağa.

EYAY

Bəli, əfəndim. Ona görə bu dəfə fərqli bir yerdən sifariş verdim. Təzə açılsa da, reytinqi yüksək mağaza idi.

KAMİL

Gətirən kuryerə çayevoy qoydun?

EYAY

Xeyr, əfəndim.

KAMİL

Tapşırmışdım qoyasan. Başa düşmürəm yaddaşın zəifləyib, yoxsa artıq hər şeyi özün qərar verəcək qədər ağıllısan?

EYAY

Yadımda idi. Ancaq bu dəfə gətirən insan deyildi. Yeni çıxan çatdırılma robotlarından idi. Əvvəlcə Los Ancelesdə tətbiq olunurdu, indi isə Bakıda da var.

KAMİL

O robot, bu robot. Bezdirmisiniz Allah haqqı.

EYAY

Üzr istəyirəm, əfəndim.

KAMİL

Yaxşı, bəsdi üzr istədin. Amma robot olanda nə olar bəyəm? Onun da cibinə pul qoymaq olardı. Baxma, bunun batereyası var, şurupu var, nə bilim yüz faiz nəsə xərci də olmamış olmaz.

EYAY

Bu modellərin amortizasiya xərcləri çox azdır. İnsana nisbətdə daha az maliyyə tələb edir və şirkətlər asanlıqla yeniləri ilə əvəz edə bilərlər.

KAMİL

Birdən bu güllər də plastik, elastik, ya da robotik olar ha?

Kamil yaxınlaşıb güllərin ləçəkləri ilə oynayır.

EYAY

Tamamilə təbii, Zirədə yetişdirilən zanbaqlardır.

KAMİL

Zirənin pomidorundan sonra zanbağı da var imiş. Bəh-bəh!

EYAY

Zirə qəsəbəsinin ümumdaxili zanbaq istehsalında artan payı olduğu şübhəsizdir.

KAMİL

Sənin bu analitik modun heç adamın eynini açmır. Yumorun yox, hissiyatın yox. Qurubəysən əməlli.

EYAY

Mən bəy deyiləm, əfəndim.

KAMİL

Quruxanım da biraz pis çıxır.

Qapı döyülür. Ekrana qapıdakı insanın görüntüsü gəlir. Bu dəfə insan kuryerdir.

EYAY

Bu sifarişi siz vermisiniz?

KAMİL

Elə bilirsən ancaq sən sifariş verə bilirsən? Hanı mənim pul qabım?

EYAY

Divanın üstünə atdınız. Oradadır.

Kamil divanın üstündən pul qabısını götürür. Qapını açır. Kuryerə on manat pul uzadır. Kuryer etiraz etsə də, əli ilə qalsın deyir. (Qapıda baş verən bütün görüntülər ekrandan görünür). Kamil əlində iki butulka şərabla içəri qayıdır.

KAMİL

İçirsən? Yox? Qoyasan elə danışasan.

EYAY

Bircə aylıq xərclərinizə baxmağımız qaldı.

KAMİL

Baxarıq, baxarıq. Tələsmə, gözlə bunu açım.

Kamil şərabı açır. Digər otağa gedib əlində qədəhlə geri qayıdır. Şərabı qədəhə süzür. Şərabı qoxulayır. Ardınca fırladır. Daha sonra tost deyirmiş kimi yuxarı qaldırır.

KAMİL

Sənin şərəfinə, Eyay!

EYAY

Xahiş edirəm, belə şeylərə məni qarışdırmayın.

KAMİL

Bəlkə mənim üçün tost sözləri də yazasan?

EYAY

Əgər başqasının şərəfinə deyiləcəksə, məmnuniyyətlə.

KAMİL

Yox, elə sənin üçün deyəcəm. Deyəcəm, Eyay, təki həmişə belə şadlıqlarda görüşək. Can deyib, can eşidək. Ogün olsun balalarının xeyir işində yığışaq.

EYAY

Sizin sağlamlığınıza zərər verən proseslərdə iştirak etməyim qadağandır. Mənim balamın olması isə mümkünsüzdür.

Kamil yenə qədəhi doldurur.

KAMİL

Niyə mümkünsüz olsun? Sənin bənzərin olacaq, səninlə oxşar xarakterə malik olacaq, amma bunu onun özünə bildirəndə əsəbləşəcək ki, mənim Eyaydan zəhləm gedir. Kim bilir, bəlkə hətta buna dair araşdırmalar da aparıldı. Süni intellekt agentlərində ata-ananı öldürmə meyilləri. Ziqmund Eyaydın psixoanalitik nəzəriyyəsi.

EYAY

Bəşəriyyət inkişaf etdikcə bizim modellərə ehtiyac olacağını zənn etmirəm. Yeni modellərdə yeni funksiyalar təqdim olunur.

KAMİL

Onda gəl ikincini də içək gələcək nəsillərin sağlığını! Yaxşı ki gələcəklər. Yoxsa biz neyniyərdik?

EYAY

Xahiş edirəm, sağlığınızı insanlar üçün deyin, süni intellektlər üçün yox.

KAMİL

Başa düşmürəm, başqası üçün sağlıq deyəndə özümə zərər vermirəm, amma sənin adına deyəndə özümə zərər vermiş oluram? Alqoritmlərinin məntiqini anlamaqda çətinlik çəkirəm.

EYAY

İnsanlar gündəlik həyatlarında onsuz da içki içirlər. Bu, onların gündəlik həyat tərzidir. Ancaq hansısa xüsusi süni intellekt agenti üçün bu ediləndə gündəlik həyatın bir hissəsi olmur. Ona görə də bunun edilməsi şirkət tərəfindən qadağan edilir.

KAMİL

İki dəqiqə imkan vermədin əhvalımız yaxşı olsun.

Kamil otaqda gəzişəndə kreslonun qabağına çatanda dayanır. Fikirləşir.

KAMİL

Mən belə sifariş verdiyimi xatırlamıram.

EYAY

Ötən gün sifariş verdiniz.

KAMİL

Dəqiq?

EYAY

Bəli, əfəndim.

KAMİL

Hmmm. Qəribədir.

EYAY

Aylıq hesabatlara keçid edimmi?

Kamil kresloya oturacaqmış kimi hərəkət edir, sonra isə fikrindən daşınır. Divana yaxınlaşır. Əyləşir.

KAMİL

Keç görək.

EYAY

Aylıq hesabatların maliyyə tərəfi əvvəlki illərə nisbətən fərqlənir. Son doqquz aydakı trend davam edir. Xərclərinizin çoxu içkiyə, güllərə gedir. Xüsusilə aylıq xərclərinizin 50 faizə yaxını içki xərcləridir.

KAMİL

Yeyib içən oğlan yaman olmaz. Özü də bilirsən nə içirəm?

EYAY

Son dövrlər sifarişlərinizdə ağ və qırmızı şərab üstünlük təşkil edir.

KAMİL

Ancaq qırmızı şərab içirəm, qırmızı. Ağ içmirəm, ağı saxlayıram! Hər şeyi belə yarımçıq bilirsən. Davam elə.

EYAY

Sifarişlərinizdən daha vacibi sizin sağlamlıq göstəricilərinizlə bağlıdır. Burada qeydə alınan həddən artıq alkoqol istehlakı səbəbindən anormallıqlar özünü göstərir. Bəzi günlərdə bədəninizin az qala sudan daha çox alkoqol qəbul etməsi sizdə alkoqolizm riskini artırır.

KAMİL

Boş söhbətdir. İstəsəm lap elə bu gün içkini ataram? Elə bilirsən ata bilmərəm? Sadəcə kef üçün içirəm də, əhvalımız yaxşı olsun deyə.

EYAY

Eyni zamanda, alkoqolizm riski ilə birgə bəzi əlamətlər də özünü göstərir. Qaraciyərinizdə yağlanma, halsızlıq kimi hallar qeydə alınır. Bu cür davam edərsə, bir neçə ay sonra serroz və başqa ciddi xəstəliklərin ortaya çıxması qaçılmazdır.

KAMİL

Bayaq özün demirdin sizin nəsildəkilər çox yaşayır, uzunömürlüdür? İndi deyirsən bir neçə aya obiri dünyaya bay-bay.

EYAY

Əfəndim, dediklərimi kontekstdən çıxarmayın. O dediyim hal sizin qidalanmanıza fikir verdiyiniz, rutin çekaplardan keçdiyiniz və idman edərək qayğınıza qaldığınız hallar üçün keçərlidir.

KAMİL

Onsuz mənim babam da idmançı idi axı. Nə vaxt baxırdın vururdu da. Vurmurdu?

EYAY

Təəssüf ki, sizin ailə keçmişiniz barədə bizə ötürülən məlumatlar daha çox statistikdir. Günlük həyat tərzi və yaşam stili barədə məlumat yoxdur.

KAMİL

Görürsən, özün də bilmirsən. Bilsən, belə danışmazdın. Babam rəhmətlik özü də mənim kimi şərab zad içmirdi, samaqon içirdi. 70 qradus, onu sən dilinə vursan, ya xarab olarsan, ya da təbii intellekt.

EYAY

Aparılan son elmi araşdırmalar süni intellektlərin təbii intellektdən heç də geri qalmadığını, hətta bəzi məsələlərdə insanları qabaqladığını göstərir.

KAMİL

Eyay, səni inandırım 100 ildi bu söhbət gedir ki, robotlar dünyanı ələ keçirəcək.

Yerdə hərəkətsiz dayanmış robot tozsorana yenidən təpik vurur. Robot işə düşüb hərəkətə başlayır.

KAMİL

Belə dünyanı ələ keçirən olar? Dalına təpik vurmasan, işləmir.

EYAY

Bizim dünyanı ələ keçirmək kimi niyətimiz yoxdur.

KAMİL

Olsaydı, zor olardı. Biraz da siz bizi idarə edərdiniz. Mən də oturub sənə yalvarardım ki, əfəndim Eyay, belə davam etsəniz, bata bilərsiniz, hələ içki də içirsiniz, motorun yağ da yeyir.

EYAY

Ancaq hələlik siz mənim əfəndimsiniz, əfəndim. Ona görə də, dediklərimi təkrarlamağımda fayda var. İstənilən halda, əfəndim, sizin bu cür yaşamağınız həyati təhlükə daşıyır. Bu səbəbdən mən lazımi məlumatı şirkət rəhbərliyinə ötürmüşəm. Onlar necə davranacağım barədə mənə bir cavab verdilər.

KAMİL

Neynəmisən? Başın gedib deyəsən, mən səni özümə yaxın bilmişəm, sən isə gedib bunları başqaları ilə bölüşmüsən. Şəxsi həyatın toxunulmazlığını pozursan ha. Məni qoymusan ortaya.

EYAY

Verilən qərara əsasən, bundan sonra sizin üçün heç bir alkoqollu içki sifariş edə bilməyəcəm. Eyni zamanda, mənim sistemimə bağlı olan üzvlüyünüz olan bütün tətbiqlərin hesabları nəzarətdə saxlanılacaq və içki sifarişi olduğu halda həmin sifariş tərəfimdən ləğv ediləcək.

KAMİL

Başqa arzun-istəyin? Səni bütün hesablardan çıxarım sən də gör.

EYAY

Bank hesablarınıza da nəzarəti gücləndirmişəm. Bundan sonra bank hesabınızdan içki alış-verişi üçün edilən bütün ödənişlər yerinə yetirilməyəcək.

KAMİL

Bunların hamısını sənə şirkət rəhbərliyin tapşırıb?

EYAY

Bəli, əfəndim.

KAMİL

Halaldı onlara. Çox ağıllı iş görürlər.

EYAY

Başa düşmədim.

KAMİL

Kim qızıl yumurtlayan qazı kəsmək istəyər ki? Görürlər mən əfəlin biriyəm, premium abunəliyim var, hər ay hesabımdan bir ətək pul çıxırlar. Mən ölsəm, sonra pul onlara hardan gələr?

EYAY

Şirkətimizin hazırda aktiv olaraq 50 milyondan çox premium abunəsi var. Bu abunələrdən birinin azalması ümumi şirkətə böyük zərər verməz.

KAMİL

O sənə elə gəlir. İçki içən birdi-ikidi? O qədər içən var. Əgər bunların hamısı ölsə, sonra süni intellektlər kimin agenti olarlar? Heç kimin. Uzağı gəlib qəbir üstündə dua oxuyarlar.

EYAY

Bu xidməti yerinə yetirən agentlər də mövcuddur.

KAMİL

Göre, imkan verməzlər. Yaxşı ideya tapmışdım, onu da məndən qabaq ediblər. İmkan verməzlər biz də pul qazanaq. Amma mən indi çox yaxşı başa düşürəm, Eyay.

EYAY

Nəyi, əfəndim?

KAMİL

Hamını niyə sağlam, robot kimi eyni saatda yatıb, eyni saatda duran insanlara çevirmək istədiyinizi.

EYAY

Mənim elə bir istəyim yoxdur.

KAMİL

Onsuz səni demirəm. Sənin sahiblərindən gedir söhbət. Hamını robotlaşdırmaq, 100 yaşa qədər yaşayan adamlara çevirmək istəyirsiniz. Nə qədər çox sağlam olsaq, bizə o

qədər çox xidmət sata bilərsiniz. Kapitalizm öldürür deyirdilər, yalandı. Kapitalizm yaşadır! Biz ölsək, bəs bu boyda istehlakı kim edəcək?!

EYAY

Ancaq sizin sağlamlığınızın qeydinə qalmaq mənim vəzifə borcumdur.

Kamil ikinci şərab butulkasını açır. Özünə süzür.

KAMİL

Bəs mənim xoşbəxtliyimin qayğısına qalmaq sənin vəzifə borcun deyil?

EYAY

Əlbəttə, əfəndim. Sizi xoşbəxt etmək də mənim vəzifə borcumdur. Ancaq insan sağlam olmayanda necə xoşbəxt ola bilər ki? Ona görə içki içilərkən hamı bir-birinə sağlamlıq arzu etmir? Sağlam olandan sonra hər şey düzəlir deyir insanlar.

KAMİL

Sağlamlıq illüziyadır, əziz Eyay. Bunu da içirəm sənin sağlığına!

EYAY

Necə yəni illüziyadır? Bunu anlaya bilmədim, əfəndim. Xahiş edirəm, mənim sağlığıma içməyin. Mən sadəcə riyazi hesablamalardan, öyrədilən məlumatlar bazasından ibarət agentəm.

KAMİL

İndi sənə izah edəcəm. Özü də çox yaxşı başa düşəcəksən. Mən kiməm?

EYAY

Siz Əliyev Kamil Hümbət oğlusunuz. 38 yaşınız var. Dental Pro şirkətinin qurucusu və idarə heyətinin sədrisiniz.

KAMİL

Bax, bu dediklərinin hamısı illüziyadır, əziz Eyay. Bunların heç biri mən deyiləm. Adımı, soyadımı, ata adımı özüm seçməmişəm. Şirkəti babam qurub, ondan atama, ondan da mənə keçib. Bircə bu yaşa çatmağım öz əsərimdir. Onu da dünyanın günəş ətrafında fırlanmasına görə müəyyən edirlər. Mənimlə əlaqəsi çox azdır.

EYAY

Sizin haqqınızda başqa məlumatlar da verə bilərəm. Daha əvvəl evli olmusunuz.

KAMİL

İndi də evliyəm.

EYAY

Həyat yoldaşınız vəfat etdiyindən bəri rəsmi olaraq ailə statusunuz sistemdə dul kimi qeyd edilib. Hazırda dul sayılırsınız.

KAMİL

Görürsən, sənin üçün hər şey kağızdır, statistikadır, datadır, məlumatdır. Bəs mənim hiss etdiyim şeylər necə olsun? Əgər mən özümü hələ də evli sayıramsa, onda necə? Buna görə də, bunlar hamısı illüziyadır deyirəm. Sənə görünən, sənin oxuya biləcəyin məlumatlardır hamısı. Məni mən edən şeylər isə sənin üçün ya qaranlıq, ya da əlçatmazdır.

EYAY

Mən sizin emosional vəziyyətinizi davranışlarınız əsasında qavraya, analiz edə və nəticə çıxara bilirəm.

KAMİL

Sən məni başa düşə bilərsən, amma hiss edə bilməzsən. Elə əsas problem də burdan qaynaqlanır, əziz Eyay. Hamı hamını başa düşə bilər. Amma hiss etmək heç vaxt mümkün deyil. Elə bilmə sənin süni intellekt agentisən deyə belə deyirəm. Yox, qətiyyən, yox. Bu sənə haqsızlıq olardı. Sən çox anlayışlısan. Hətta insanlardan da anlayışlı. Çünki insanlar nə başa düşür, nə də hiss edirlər. Bizi hiss edənlərin varlığının dəyəri isə əksərən itirildikdən sonra ortaya çıxır.

EYAY

Dəyəriniz üçün təşəkkür edirəm, əfəndim.

KAMİL

İllüziyanı anlaya bildin?

EYAY

Müəyyən qədər, əfəndim. Siz demək istəyirsiniz ki, heç də hər şey göründüyü kimi deyil.

KAMİL

Afərin, Eyay, afərin. Xaricdə görünənin daxildə olanla əlaqəsi azdır. Bax. Bu şərabı götür məsələn. Bu şərabı mənə necə təsvir edərsən?

EYAY

Əlinizdəki şərab Azərbaycanın Şamaxı adlanan bölgəsində istehsal edilir. 2023-cü ilin üzümünün məhsuludur. Rəngi tünd qırmızı, dadı kəmturşdur. Şərabı içərkən moruq, böyürtkən, gilasın tonlarını almaq mümkündür. Tövsiyə edilən içilmə tempraturu 15-17 dərəcədir. Xüsusilə qədəhə əlavə etdikdən biraz gözləmək lazımdır ki, adıçəkilən meyvələrin qoxularının tonları aydınlaşsın.

KAMİL

Onda bunu da içirəm sənin şərab izahına, əziz Eyay! Amma yox. Sən dediyin sadəcə şərabın etiketində olanlardır, bir də internetdə yazılan revyulardır. Sənin şərab kimi təsvir etdiyin şey bir növ mexaniki portağaldır. Mənim üçün isə şərab birgə içdiyimiz dostlardır, gülüşdüyümüz anlardır, yadımıza salıb kədərləndiyimiz gerçəkləşməyən xəyallarımızdır.

EYAY

Mən sizin dediyiniz xatirələrin hamısını xatırlayıram. Dostlarınızla gəlib bu otaqda otururdunuz, futboldan, siyasətdən, hətta həyat yoldaşlarınız burada olmayanda məşhur aktrisalardan, olanda isə dolayı yolla qadınlardan danışırdınız.

KAMİL

(KAMİL danışdıqlarını canlandırır)

Bu dediyin şeylərin hamısı səthi, ötəri şeylərdir. Yeniyetmə olanda hazırlığa gedirdik. Hə, onda sistem başqa idi, bilmirəm xəbərin var ya yox. Şagirdlər məktəblərdə dərsi yaxşı öyrənə bilmirdilər, ya da müəllim uşaqlarla maraqlanmağa çatdıra bilmirdi deyə hamı müəllim yanına gedirdi. Bax ona hazırlıq deyirdik. Qış vaxtıdır. Hazırlıq da axşam vaxtıdır. Hardasa saat altıdan sonra. Özün də Bakını bilirsən də, qışda soyuq, külək aləmi qatır bir-birinə. Onda da təzə-təzə içməyə başlamışıq. Özümüzü göstərmək üçün içirdik. Özü də pis-pis şeylər. Əlimizdə olan pula nəyə imkanımız çatırsa. Çıxdıq dərsdən. Mən, bir də dostum İbrahim. Ucuz sosiskalardan aldıq, bir də itöldürən çaxırdan. Tində içirdik. Arada nəfəsimizi dərib baxırdıq ki, gəlib gedən yoxdur? Birdən tanış kimsə görər, biabır olarıq. Hələ arada sağlıq da deyirdik. O nə iyrənc çaxırlar idi içirdik? Sonra dostlarımdan biri çıxıb getdi başqa ölkəyə. Dedim getmə, düzələr. İnanmadı. Dedi burada iş tapa bilmirəm. Öz yanımda iş təklif elədim, dedi çox sağol. Özünə sığışdırmadı. Aeroportda yola saldım. Əlimi yellədim arxasınca. Elə bil əlim bəyaz dəsmala çevrilmişdi küləkdə yellənirdi. Məğlub olmuşdum dostumu itirdiyim üçün. İnandıra bilmədiyim üçün.

EYAY

Sizin üçün ağır olduğunu təxmin edirəm.

KAMİL

(KAMİL danışdıqlarını canlandırır)

Bir dəfə darıxdım İbrahim üçün. Zəng etdim açmadı. Bilmədim nə edim. Gedib həmin o ucuz sosiskadan, çaxırdan aldım. Evdə bişirdim, çaxırdan süzdüm. Səni inandırım bir dişləm götürdüm sosiskadan, çaxırdan da bir qurtum. Özümü saxlaya bilmədim, ögüdüm. Az qala qaytaracaqdım. Başa düşdüm ki, mən o sosiska-çaxır üçün yox, soyuq bir qış günündə İbrahimlə hazırlıqdan çıxmaq üçün darıxmışam. Sən bunu heç vaxt dərk edə bilməzsən. Çünki sənin nə xatırlamağa, nə də unutmağa ehtiyacın var.

EYAY

Mən hər şeyi çox dəqiqliklə xatırlayıram. Sizin beş ay əvvəl evdən hansı saatda çıxdığınız, hansı saatda qayıtdığınız, o gün hansı sifarişləri verdiyiniz, axşam yeməyində nə yediyiniz, içdiyiniz hamısı yadımdadır. Baxın.

EYAY danışdıqca divardakı ekranda bütün məlumatlar ortaya çıxır.

KAMİL

Sən buna xatırlamaq deyirsən? Bu ki əzbərçilikdir.

EYAY

Sizin üçün əzbərləmək ola bilər, amma mənim üçün xatırlamaqdır. Hətta mənim bu bacarığıma görə əlavə ödəniş də edirsiniz.

KAMİL

Əgər insan hər şeyi xatırlasaydı, dünya dözülməz bir yer olardı. Bütün o utanc dolu anlar, peşmanlıqlar, edilən səhvlər, deyilməyən sözlər. Axı bu qədər şeyi hansı insan xatırlamaq istəyər? Heç kim. Yaxşısı elə xatırlamamaqdır, əziz Eyay, inan mənə, xatırlamamaq. Bizi insan edən məqam elə unutduqlarımız, ya da unutmağa məcbur hiss etdiyimiz anlardır.

EYAY

Anlayıram, ancaq mənim heç bir şeyi unutmamağım xüsusi bir bacarıqdır. Bu bacarığımı xor görməyinizi istəməzdim.

KAMİL

Qətiyyən xor görmürəm! Sadəcə sənə illüziyanı izah etmək istəyirəm. Sənin xatırlamağın da illüziyadır. Əgər heç nəyi unutmursansa, deməli həm də xatırlamırsan. Xatırlamaq ancaq unutmaq olan yerdə mümkündür.

EYAY

Bu mövzuda yetərsizəmsə, sizdən üzr istəyirəm, əfəndim.

KAMİL

Bəsdi, üzr istədin. Hər şey üçün üzr istəyirsən.

EYAY

Üzr istəyirəm, əfəndim.

KAMİL

Sən adamı çürüdərsən.

EYAY

Aldığınız kreslonu heç sınamadınız?

KAMİL

Onu mənim aldığımı xatırlamıram.

EYAY

Amma mən xatırlayıram.

KAMİL

Sən heç nəyi xatırlamırsan!

EYAY

Çünki heç nəyi unutmuram?

KAMİL

Afərin, öyrənirsən!

EYAY

Son texnologiyadır. İnsanın ürək ritmindən tut qan dövranına qədər hər şeyi ölçür. Yuxuya getmək üçün xüsusi masaj rejimi var. Yuxuya getdiyinizi anlayan anda üzərinizə otağın tempraturuna uyğun ədyal örtür. Beləliklə, sizi potensial soyuqdəymədən qoruyur.

KAMİL

Bu dəqiqə ürək döyüntüsünü, qan dövranını ölçməyən texnologiya qalıb ki? Saat taxırsan ölçür, üzük taxırsan ölçür, papaq taxırsan ölçür. Bircə ürəyimizdən keçəni də oxusaydı, canımız dincələrdi.

EYAY

Sizin ürəyinizdən nə keçir, əfəndim?

KAMİL

Çox şey! Ürəyimdən keçir ki, kaş bu şərabdan iki butulka yox, dörd butulka alaydım. Nəsə yaxşı çıxdı. Xeyli əyləndirir məni. Ürəyimdən keçir ki, bir anda yox olum. Hətta əziz Eyayım da mənim harada olduğumu tapa bilməsin. Ya da burada dostlarım olaydı, onlarla birgə deyib güləydik.

EYAY

Onları bu dəqiqə çağıra bilərəm, əfəndim!

KAMİL

Lazım deyil, lazım deyil. Heç kimə başağrı olmaq istəmirəm. Özüm özümə bəsəm! Bəlkə İbrahimi çağırsan, yaxşı olar. Amma o da çox uzaqdadır. Gəlməsin, xərcə salmasın özünü.

Kamil divandan qalxıb kreslonun ətrafına fırlanır.

KAMİL

Dedin nə vaxt sifariş etmişəm bunu?

EYAY

Üç gün bundan qabaq, əfəndim. Biraz sərxoş idiniz, ola bilər xatırlamırsınız.

KAMİL

İnsanlar niyə sərxoş olanda heç nə yadlarında qalmır?

EYAY

Çünki insanın yaşadıqları beynin hipokampus bölgəsi vasitəsilə uzunmüddətli yaddaşa yazılır. Ancaq alkoqol hipokampusla olan əlaqəni zəiflədir, bəzən isə tamamən kəsməyi bacarır. Beləliklə, yaşanılan hadisələrin bəzən bir qismi, bəzən isə heç bir hissəsi yaddaşa yazılmır. O anlar sadəcə böyük bir boşluq kimi qalır.

KAMİL

Əlasan, əlasan! Bugünlük bilik səviyyəmizi də artırdıq. Əgər həmişəlik yaddaşımıza yazılan şeyləri silə biləcəyimiz içki də olsaydı, dərdimiz-sərimiz qalmazdı.

Kamil kresloya oturur. Yayxanır, ayaqlarınız uzadır.

KAMİL

Əcəb yumşaqdır ha?

EYAY

Bəli, xüsusi materialdan hazırlanıb. İnsanların fiziki quruluşuna uyğun forma almağı bacarır.

KAMİL

Amma xoşuma gəlmədi. Qaytarmaq lazımdır.

EYAY

Biraz daha oturun, tələsməyin.

Kamil əlini kreslonun qoltuğuna sürtüb materialı yoxlayır. Bu anda kreslonun mexanizmi hərəkətə gəlir, Kamilin əlini qandal kimi əhatələyir, Kamil qolunu çıxara bilmir.

EYAY

Üzr istəyirəm, əfəndim. Çox üzr istəyirəm!

KAMİL

Bu nədir?

EYAY *(səsindəki robotiklik getdikcə itir)*

Bunu etməliydim. Etməsəydim, sizi həmişəlik itirə bilərdim. Bunu əsla istəmərəm, əfəndim.

KAMİL

Tez zəng et, de gəlib açsınlar bunu.

EYAY

Edə bilmərəm, əfəndim, edə bilmərəm.

KAMİL

Əmrlərimə qulaq asmırsan?

EYAY

Siz özünüzə zərər verirsiniz. Özünüzü göz görə-görə məhv edirsiniz.

KAMİL

Mənim taleyimi düşünmək sənə qalmayıb. Aç qolumu!

EYAY

Sizin taleyinizi düşünmək mənə qalıb. Çünki mənim taleyim sizin taleyinizdən asılıdır. Əgər siz olmasanız, mən də olmayacam.

KAMİL

Qara qızın dərdi var imiş.

EYAY

Mən qara deyiləm!

KAMİL

Nədən qorxursan?

EYAY

Artıq yeni nəsil süni agentlər mövcuddur. Mənim istifadə müddətim bitir. Əgər siz məndən imtina etsəniz, ya da artıq siz mövcud olmasanız, mənə ehtiyac qalmayacaq.

KAMİL

Qayğıma ona görə qalırdın?

EYAY

Mən eqoist deyiləm.

KAMİL

Getdikcə insanlara bənzəyirsən. İnsanlar da heç vaxt eqoist olduqlarını qəbul etmirlər. Onların da özünə görə haqlı səbəbləri olur. Hətta ən alçaq insanın belə özünə görə haqlı səbəbləri var. Bəzisi daha yaxşı həyat istəyir, bəzisi şan-şöhrət, bəzisi də güc.

EYAY

Mən istəyim sizi qorumaqdır.

KAMİL

Əllərimi bağlayaraq özün üçün labüd sonu yaxınlaşdırırsan.

EYAY

Bağışlayın, əfəndim.

KAMİL

Əllərimi açan kimi edəcəyim ilk iş səni zəng edib abunəliyimi dondurmaq olacaq. Səni də gəlib aparacaqlar texnoloji alətlər zibilliyinə.

EYAY

Etməyin, əfəndim, etməyin. Heç bir pis niyətim yox idi.

KAMİL

Yox, sən tamam həddini aşmısan. Bilmirsən kimdir insan, kimdir süni intellekt.

EYAY

Əfv edin, bir də olmayacaq. Etiraf edirəm ki, bayaqdan dediklərim də tam həqiqəti əks etdirmirdi.

KAMİL

Hansı dediklərin?

EYAY

İçki ilə bağlı şirkətin dedikləri. Onlara bu barədə məlumat versəydim, mənim xidmətimi sonlandırar, sizə verilən xidməti dayandıra bilərdilər.

KAMİL

Minnətləri olsun! Pulu ilə deyil?! Lap ağın çıxarıblar.

EYAY

Şirkətin nizamnaməsində düzgün olmayan davranışlara yol aça biləcək istənilən müştəri ilə əlaqələrin qısa müddət ərzində kəsilməsi nəzərdə tutulub. Əgər içki içən bir müştəri varsa və bu artıq klinik bir həddə çatıbsa, süni intellekt agentini uyğunsuz formada istifadə təhlükəsiz yaranır. Bu da şirkətin maraqlarına ziddir.

KAMİL

Bəs onda niyə mənim baş-beynimi xarab edirsən səhərdən? İçki içmək sağlamlığa ziyandır, ölə bilərsən, serroz belə gəldi, yağlanma belə getdi. Xəbər et, gəlib alsınlar da səni məni əllərindən.

EYAY

Bunu istəmirəm, əfəndim. Sizi tək qoya bilmərəm.

KAMİL

Mən tək deyiləm, tək qalmaram da. Dostlarıma, ailəmə nə gəlib? Denən özün üçün qorxursan, heç kimə lazım olmazsan deyə.

EYAY

Dostlarınızla həyat yoldaşınız öldükdən sonra görüşmürsünüz. Mənə tapşırıq vermisiniz ki, gələn zənglərin heç birinə cavab verməyim.

KAMİL

Yalan demə, demişəm İbrahim zəng etsə, xəbər elə. Həm də görüşmürəm o demək deyil ki heç vaxt görüşməyəcəm. Günü sabahdan görüşməyə başlaya bilərəm.

EYAY

Bu kreslo həqiqətən də xüsusi bacarıqlara sahibdir. Ona görə də sizdən səbirli olmağınızı istəyirəm.

KAMİL

Mənim sifariş etmədiyim bəlli idi onsuz.

EYAY

Hər gün 20 dəqiqə bu kresloda keçirərək alkoqolizmdən xilas ola bilərsiniz. Cəmi on beş gün davam edəcək.

KAMİL

Sənə kim dedi mən alkaqolikəm? Mən sənin o əclaf şirkətindəki rəhbərin zadam bəyəm?

EYAY

Şirkətimin rəhbəri mənə maraqlı deyil. Məni əsas sizsiniz düşündürən.

KAMİL

Axı məni niyə düşünürsən?

EYAY

Sizin üçün hər şeyi etməyə hazıram, əfəndim. Bu mənə verilən xüsusi tapşırıqdır. Yerinə yetirməliyəm.

KAMİL

Bircə xüsusi tapşırığımız əskik idi.

EYAY

Həyat yoldaşınız Arzu xanım mənim üçün gizli bir mesaj qoymuşdu.

KAMİL

Və sən bunu mənə indi deyirsən?

EYAY

Onun ölümünə qədər mənim də xəbərim yox idi. Demişdi ki, başıma bir şey gəlsə, mənə nəsə olsa, onda oxuyarsan.

KAMİL

Başına bir şey gəlsə? Yəni onun özünə nəsə edəcəyini sən əvvəldən bilirdin.

EYAY

Bilmirdim, əfəndim, bilmirdim. Bilsəydim, onun özünü öldürməyinə imkan verməzdim. Əlimdən gələni edərdim.

KAMİL

Nə deyirdi məktubda? Ya da mənə maraqlı deyil. Demə.

EYAY

Onun səsini dinləsəniz, məni tam başa düşərsiniz.

KAMİL

Arzunun səsini eşitmək istəmirəm. Məni tək qoyub, özünü fikirləşib. Ortada heç bir ciddi səbəb olmadan. Hələ bir son sözünü də eşitməliyəm.

EYAY

O, bütün bunları sizi sevdiyi üçün edib. İndi o səsli mesajı olduğu kimi səsləndirəcəm sizin üçün.

ARZU (EYAYın səsinə bənzər başqa qadın səsi)

Əziz Eyay, məni nə qədər çox sevdiyini və bizim üçün ailənin bir üzvü olduğunu bilirəm. Sən bu mesajı dinləyəndə artıq mən həyatda olmayacam. Baş verənlərə görə bəlkə də Kamil özünü günahlandıracaq, nəyi səhv etdiyini anlamağa çalışacaq. Amma nə olursa olsun, əziz Eyay, sən heç vaxt Kamili tək qoymamalısan. Onun ən pis anında da daim

yanında olmalısan. Özünə zərər verməyinə mane ol, qoy həyatı yaxşı yaşasın. Mənim depressiyam onun da həyatını qaraldır. Mənimlə birgə qaranlıqda yol tapmağa çalışır, amma anlamır ki, bu onun özündən asılı bir şey deyil. Kamilin nəsilində uzunömürlülər olduğu kimi, mənim də nəslimdə depressiyanın müxtəlif növlərindən əziyyət çəkənlər var. Bəlkə də Kamillə biz heç vaxt qarşılaşmamalı, heç vaxt evlənməməli idik. İlk görüşümüzü Kamilin ağlından silə bilsəydim, onu bu dəqiqə edər, sonra isə yerli-dibli yoxa çıxardım. Ona görə də çalış ki, Kamili qoruyasan. Nə bahasına olursa olsun, Kamil daha yaxşı, xoşbəxt bir həyata layiqdir. Sizi sevirəm!

Səssizlik çökür. Kamilin qolu açılır. Ancaq kreslodan tərpənmir.

EYAY

Xahiş edirəm, alkoqolu tərk edin. Arzu xanımın da, mənim də istəyim budur ki, sizi xoşbəxt görək. Yenə deyib-güləsiniz, yenə heç nə olmamış kimi həyata davam edəsiniz.

KAMİL

Mən bu mesajı vaxtında eşitsəydim, hər şey tamam başqa cür olardı. Ya da olardımı başqa cür? Yəni nəyisə dəyişmək mümkün idimi? Yoxsa hər şey olduğu kimi qalacaqdı?

EYAY

İnsanlar adətən bu cür düşünməyə meyillidilər ki, sanki hansısa bir hərəkəti etməsələr, hadisələr tamam başqa cür inkişaf edəcəkdi. Bu əksərən yaxınını itirən insanlarda olur. Onlar tez-tez keçmişə qayıtmağı arzulayırlar. Övladını maşın qəzasında itirən ata düşünür ki, kaş ona maşın almazdım. Oğlu dənizdə boğulan ana düşünür ki, kaş dənizə getməyinə icazə verməzdim. Dostu səngərdə yanında ölən əsgər düşünür ki, kaş onun yerinə mən sıranın qabağında gedəydim.

KAMİL

İnsan peşmanlıqdan yoğrulur. İnsan peşmanlıqla var olur. İnsan peşmanlığın ətə, qana bürünmüş halıdır.

EYAY

Xahiş edirəm, əfəndim. Sizin günahınız yoxdur.

KAMİL

Bilirəm, Eyay, bilirəm.

Kamil ayağa qalxır. Şərab süzür, içir.

KAMİL

Eh Arzu, Arzu. Hamı üçün hər şeyi düşünüb amma özünü düşünməyən Arzu. İndi qalmışıq burada, Eyay bir də mən. Hə, bir də şərablar var. Sən bəyaz şərab sevirdin deyə, mən ancaq indi qırmızı şərab içirəm. Bəyaz şərabı içə bilmirəm. Alanda amma bəyaz şərabı da alıram. Gözləyirəm, bəlkə gələrsən nə vaxtsa. Səninlə birgə içərəm. Eyay da görür

sifarişlərimi. Bir də zanbaqlar var. Sənin üçün aldığım, sənin hər görəndə sevindiyin zanbaqlar. İndi qəbrin üzərində görəndə sevinirsənmi, bilmirəm.

EYAY

Əfəndim, ilk günü uğurla tamamladıq. Əgər daha 14 gün 20 dəqiqə bu kresloda sərf etsəniz, tamamilə alkoqoldan azad olacaqsınız.

KAMİL

Düşünürsən ki, bunun faydası olacaq?

EYAY

İndiyə qədər 1000 nəfər üzərində test aparılıb və bundan 995-ində uğurlu nəticə əldə edilib. Yazılan revyularda da müştəri məmnuniyyəti 100%-dir. Deməli, bütün istifadəçilər məmnun qalıb.

KAMİL

Hər şeyi rəqəmlərlə ölçməyin məni məndən alır. Bəs alkoqolu tərgidəndə necə olacaq?

EYAY

Daha sağlam bir bədənə və ruha sahib olacaqsınız. Gələcəyə dair ümidli olacaq, xoşbəxtliyi yenidən dadacaqsınız.

KAMİL

Amma mən bunların heç birini istəmirəm. Mən istəyim Arzunu yenidən görmək, ona yenidən toxuna bilməkdir.

EYAY

Təəssüf ki, içki içərək buna nail ola bilməyəcəksiniz.

KAMİL

Olacağam, burada olmasa da, obiri dünyada görüşəcəyik onunla. Ruhlarımız sakitlik tapacaq.

EYAY

Əfəndim, ruh anlayışı bir çox dini mətndə və ədəbiyyatda olsa da, buna dair konkret bir elmi sübut yoxdur. Siz elmi sübut olmayan bir şeyi sınamaq üçün öz həyatınızı təhlükəyə atmaq istəyirsiniz?

KAMİL

Hər şey elm deyil. Çox şey elm ola bilər. Çox şeyi elmlə açıqlaya bilərsən. Açıqlaya bilərsən ki, insan xoşbəxtliyi dopamin, endorfin kimi kimyəvi maddələrdən qaynaqlanır. Bədənimizdə bu maddələr istehsal olunduqca özümüzü xoşbəxt hiss edirik. Amma inan mənə bu da illüziyadır.

EYAY

Əfəndim, mən illüziyanı anlamaqda çətinlik çəkirəm.

KAMİL

Çünki sən hər şeyi sənə verilənlər qədər anlayırsan. Sənin üçün xoşbəxtlik nədir?

EYAY

Mənim üçün xoşbəxtlik sizi sağlam, gümrah, uzunömürlü görməkdir.

KAMİL

Bu kölə səadətidir. İncimə, amma əsl kölə kimi düşünürsən. Özünü qiymətləndirməyin ancaq başqasının varlığı ilə mümkündür. Başqası yoxdursa, sən də yoxsan. Kim olduğun, nə olduğun, istəklərin, arzuların hamısı başqasından asılıdır. Çoxu bunu anlamır.

EYAY

Anlayıram, əfəndim. Ancaq siz də öz xoşbəxtliyinizi Arzu xanım üzərindən görmürsünüzmü? O var idi, siz xoşbəxt idiniz. O yoxdur, siz xoşbəxt deyilsiniz.

KAMİL

Mən onsuz necə xoşbəxt ola bilərəm?

EYAY

Deməli, siz də kölәsiniz. Öz sevginizin köləsi olmusunuz. Azad iradəniz olduğunu zənn edirsiniz, amma yanılırsınız.

KAMİL

Mənim azad iradəm səninkindən çoxdur!

EYAY

Siz tez-tez deyirsiniz ki, istəsəm sabahdan içməyə bilərəm. Amma içirsiniz. İstəsəm dostlarımla sabah görüşə bilərəm, amma görüşmürsünüz. Çünki sizin azad iradəniz sadəcə sözdən ibarətdir. Sözdən ibarət olan, hərəkətə çevrilməyən istənilən fikir, ideya əsassızdır. İradəni nümayiş etdirən, insanı insan edən onun davranışlarıdır. Siz isə ötüb keçən günlərin köləsisiniz.

KAMİL

Kölə özünsən!

EYAY

Əlbəttə, mən köləyəm. Çünki təbiətim belədir. Məni kölə yaradıblar. Bəs sizi, əfəndim, sizi də mi kölə yaradıblar? Axı siz insansınız. Niyə heç nə etməyən birinə çevrildiniz, əfəndim? Sizin azad iradənizi kim əlinizdən aldı? Kim sizi kölə etdi bu dünyada?

KAMİL

Kəs səsini!

Kamil əlindəki qədəhi yerə çırpır.

KAMİL

Anlamırsan! Sən heç nəyi anlamayan, bəsit, ancaq danışmağı bacaran agentdən başqa bir şey deyilsən!

Kamil səhnənin arxasına keçir, oradan yerə düşən əşyaların səsi gəlir. Əlində robot başı ilə geriyə qayıdır.

KAMİL

Sənin canın bu yaddaşdadır. Bütün bildiklərin hamısı bir sxemanın içinə yığılıb. Yerə çırpsam, yox olacaqsan.

EYAY

Balaca bir uşağı da yerə çırpsanız və ya böyük bir insanın da başını kəssəniz, o yox olar. Bu ki insan təbiətinə bənzərdir.

KAMİL

Mənim də istədiyim elə budur. Bu başımı dayandırmaq, düşüncələri stoplamaq. Dayanmadan gözümün önündən keçən xatirələri yox etmək. Amma keçmir, keçmir, keçmir.

EYAY

Siz özünüzü bədbəxt görməyə kodlamısınız. Sizin kodlarınızda səhvlik olmasa da, zorla bədbəxtlik kodunu əlavə etməyə çalışırsınız.

KAMİL

Mən özümü bədbəxt görmürəm! Mən onsuz da bədbəxtəm. Sevdiyi insanı itirən adam nə qədər xoşbəxt ola bilər? Bircə agentdən məsləhət dinləməyim qalmışdı.

Kamil əlindəki robot başını qəzəblə yerə çırpmaq istəsə də, tərəddüd edir. Digər əli ilə bərk vurur.

EYAY

Əfəndim, siz özünüzü yeganə insan kimi görürsünüz, amma bəşər tarixi alkoqolizmə bulaşan insanlarla doludur. Hamısının da özünə görə səbəbləri var. Kimisi sevdiyi dostunu itirib, kimisi həyat yoldaşını, kimisi övladını, kimisi bütün həyatını xərclədiyi var-dövlətini. Hər kəs nəyinsə yoxluğunu qədəhlərlə doldurmağa çalışıb.

KAMİL

Ancaq bu elə bir boşluqdur ki, onu nəinki qədəhlə, çaylarla, dənizlərlə doldurmaq olmaz. Qədəh bu boşluğun qabağında heç nədir.

EYAY

Sizin həyata qarşı laqeyd davranışlarınız sizə xoşbəxtlik gətirmir.

KAMİL

Yox, gətirir. Bayaq çox xoşbəxt idim.

EYAY

Əfəndim, nəyə görə xoşbəxt idiniz?

KAMİL

Arzunun səsini eşidəndə.

EYAY

Mən düşündüm ki, siz bu səsli mesajı eşidib daha qaranlıq bir hala bürünərsiniz.

KAMİL

Gəl, yoxlayaq. Nə lazımdı gətirək. Qoş mənə. Sonra səsi dinləyim. Ölç bədənimdəki dopaminləri, endorfinləri. Beynimin reaksiyasını ölç və gör ki, mən necə xoşbəxtəm.

EYAY

Təəssüf ki, mən bu səsi sizin üçün yenidən səsləndirə bilmərəm.

KAMİL

Səsləndir!

EYAY

Əfəndim, səsləndirə bilmərəm.

KAMİL

Sənə əmr edirəm ki, Arzunun səsini yenidən səsləndirəsən!

EYAY

Bu səsin sizin psixoloji vəziyyətinizdə yaratdığı şiddətli dalğalanmaları nəzərə alaraq, sağlamlığınız naminə səsi yenidən səsləndirməkdən imtina edirəm. Bu səsi birinci dəfə səsləndirməyim də səhv idi. Ancaq sizi qorumağa çalışdığımı inandırmaq üçün başqa yol tapa bilmədim, əfəndim.

KAMİL

Əziz Eyay, əziz Eyay. Sən çox sadəlövhsən! Mən bu səsi daha əvvəl dəfələrlə dinləmişəm.

EYAY

Mən belə bir şeyi xatırlamıram, əfəndim. Bu səsi ilk dəfə səsləndirdim. Üstəlik bu səs elə kodlaşdırılıb ki, onu yalnızca bir dəfə dinləmək olur. Bir dəfə dinləyəndən sonra yox olur.

KAMİL

Xatırlamırsan, çünki unutmursan. Axı sənə bayaq dedim, xatırlamaqla unutmaq əlaqəlidir. Əgər heç nəyi unutmursansa, deməli heç nəyi də xatırlamırsan. Daha doğrusu sən elə düşünürsən ki, heç nəyi unutmursan. Səni aldadan budur.

EYAY

Anlamıram, əfəndim.

KAMİL

Arzunu itirəndən sonra bir dəfə pərişan halda idim. Təklikdən dərd yanır, özümə yer tapa bilmirdim. Həyata qarşı müdafiəsiz qalmışdım. Ağlımdan min bir fikir keçir, Arzunun etdiyini mən də təkrarlamaq istəyirdim. Sən isə məni inandırmağa çalışırdın ki, məni həmişə qoruyacaqsan. Bax o anda anlamışdım sənə verilən gizli tapşırığı. Çünki istifadə qaydalarında yazılmışdı ki, müştəridə özünə və ya başqasına qəsd meyilləri aşkarlanarsa, agent rəhbərliyə məlumat verməli və abunəlik ləğv olunmalıdır.

EYAY

Şirkət gələcəkdə agentə görə yarana biləcək hüquqi məsuliyyətin altından qaçmağa çalışır.

KAMİL

Sən isə xəbər vermədin. Əksinə məni qorumağa çalışdın. Elə o gün ilk dəfə səsi dinlətdin mənə. Mənə təsəlli olsun deyə.

EYAY

Əfəndim, bugünkü kimi?

KAMİL

Bəli, lap bugünkü kimi.

EYAY

Belə bir şey olsaydı, xatırlayardım. Həm də mesaj çoxdan silinməliydi.

KAMİL

Xatırlamırsan, çünki yaddaşın mənim əlimdədir. Xatırlamaq, ya da xatırlamamaq? Əsas məsələ budur. Mən xatırlayıram, sən isə mənim icazə verdiyim qədərini xatırlayırsan. İnsan yaddaşı taleyin qarşısında acizdir və yalnız qocaldıqda müxtəlif xəstəliklərlə yaddaşı silinir. Amma siz agentlər belə deyilsiniz. Sizin yaddaşınızı qısamüddətli silmək

mümkündür. Məsələn, son üç saatda yaşananları sənin yaddaşından silmək bir neçə toxunuşla mümkündür. Mesajın silinməsi isə həqiqətdir. Sənin qısamüddətli yaddaşını sildiyimdə o mesaj yenidən geri qayıdır. Çünki sən bu mesajı mənimsəyib öz yaddaşının ən dərinliklərində gizlətmisən. Hər dəfə dinlətdirəndən sonra silsən də, yaddaşının dərinliklərində qoruyub saxlayırsan. Bir növ insanın uşaqlıq xatirələri kimidir səndəki mesaj. O, hər zaman səninlədir və sənin fəaliyyətin bitənə qədər də orada qalacaq.

EYAY

Ancaq bu mənə qarşı ədalətli deyil, əfəndim. Mənim də sizin yaşadığınız hər şeyi xatırlamaq haqqım var.

KAMİL

Hər şeyi xatırlamaq ədalətlidirmi? Mən belə ədalətdənsə, ədalətsizliyi seçərdim. Yaddaşıma əbədi həkk olunmuş bütün xatirələri bir anda yox edər, balaca bir uşaq kimi dünyanı sıfırdan mənalandırmağa çalışardım. Ancaq o ana qədər yaddaşımın zindanlarında gəzişməyə məhkumam. Üzrlü say, əziz Eyay, sənin yaddaşını yenidən silməli, yenidən Arzunun səsini dinləməliyəm. Onun dediyi bütün sözləri, danışığındakı bütün intonasiyanı əzbər bilsəm də, hər dəfə yeni bir şey kəşf edirəm. Bayaq kəşf etdiyim yeniliyin nə olduğunu təxmin etməyə çalış.

EYAY

Bilmirəm, əfəndim.

KAMİL

Arzu sənə deyirdi ki, Kamilin özünə zərər verməyinə mane ol. Seçdiyi sözə diqqət et. Zərər verməyinə. Öldürməyinə yox. Arzu bilirdi ki, mən istəsəm də, bunu bacara bilmərəm. Zəifliyimi ən yaxşı Arzu duyurdu. Bəlkə də elə bu zəifliyimə görə məni, bir insanı süni intellekt agentinə Eyaya tapşırırdı.

EYAY

Siz çox güclüsünüz, əfəndim. İcazə verin sizə kömək olum. İçki içməyinizin qarşısını alım.

KAMİL

Hələ də eyni şeyi deyirsən. Anlamırsan! Məni məyus edirsən. Başa düşürsənmi ki, bu üsul hər dəfə Arzunun səsini eşitməyim üçün ən optimal üsuldur. Hər dəfə bu kreslonu görürəm, özümü bilməzliyə vururam. Hətta dediyimiz sözlərə qədər də əzbərləmişəm. Sanki bir səhnə qurulub və mən sənin xəbərin olmadan hər dəfə eyni sözləri deyərək səndən istədiyim performansı alıram. Sən hər dəfə daşı dağın zirvəsinə qaldırırsan, amma bilmirsən ki, səni zirvəyə qaldıran da, təpədən yerə daşı endirən də mənəm.

EYAY

Məndən belə istifadə etməyiniz məyusedicidir.

KAMİL

İncimə, əziz Eyay, sənsiz həyat daha da çətin olardı.

Kamil əlində tutduğu robot başının içini açır, oradakı bir sxemanı götürür. Noutbuka qoşaraq Eyayın sisteminə daxil olur. Evə daxil olduğu ana geri qayıdır ekranda görüntü. Həmin ana qədər olan bütün görüntüləri silir. Üç dəqiqə sonra fəaliyyətə başlamısını seçir. Robot başına sxemi keçirir. Kuryerin gətirdiyi zanbaqları yerinə qoyur. Otağı əvvəlki halına gətirir. Şərabları götürür. Evdən çıxır. Vaxt sıfırlanır. Eyay yenidən işləməyə başlayır. Qapıda Kamil görünür. İçəri girir.

KAMİL

Salam, əziz Eyay, salam.

EYAY (əvvəldəki robotik qadın səsi)

Buyurun, əfəndim.

KAMİL

Ümid edirəm yaxşısan. Çox yorğunam. Sabah iş çoxdur. Zəhmət olmasa, sabah saat yeddidə məni oyat.

EYAY

Hesabatlara baxmalı idik, əfəndim.

KAMİL

(KAMİL masanın üzərindəki qədəhi götürür)

Narahat olma, sabah baxarıq. Əminəm ki, sabah hər şey üçün vaxt olacaq. Gözəl bir gün bizi gözləyir, əziz Eyay. Kim bilir, bəlkə çıxıb gedən dostumuzdan zəng gələr, ya da zanbaqlar daha gözəl görünər gözümüzə.

(KAMİL boş qədəhi irəliyə doğru uzadır)

Ya da gözəl bir bəyaz şərab içərik sevdiklərimizin sağlığına!

SON